BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 55-lea
8 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Nr. 291 Marți 25 Octombrie 1938
8 Pagini P

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tarifuł poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE
IN ȚARA
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

După manevrele regale

Manevrele regale ce s'au făcut în partea de sud-est a Moldovei și în regiunea Dunării maritime, au scos iarăși în evidență valoarea elementului nostru uman și însemnătatea covârșitoare a armamentului și materialului de război, în complexul organizării apărării naționale.

Dacă țăranul român, sobru, disciplinat prin firea lui, înțelegător, răbdător, conștiincios, muncitor și destoinic, care se instruește ușor, se orientează bine pe teren și se bate și mai bine — căci a păstrat spiritul combativ al rasei și iubirea de „moșie" ce se confundă pentru el cu însăși „țara" — este elementul uman de bază al națiunei — armata; nu trebue să pierdem din vedere și pe comandanții marilor și micilor unități, care prin modul cum înțeleg să exercite atribuțiile și misiunea lor, sunt factori determinanți în pregătirea morală și tehnică a luptătorilor. Pe lângă cunoștințele tecnnice și profesionale; pe lângă disciplina și spiritul de inițiativă, de organizare și de camaraderie trebue să se stabilească între șefi și subordonați, o încredere desăvârșită, care nu se poate obține azi, numai printr'o disciplină oarbă și pasivă, impusă de grade, ci mai mult pe valoarea morală și intelectuală a celor ce au onoarea să comande și au simțul mai pronunțat al răspunderei misiunei și actelor lor. Și cum armata modernă, prin diversitatea armamentului și a materialului de care are nevoe; prin importanța din ce în ce mai mare, care a luat-o technica, ca și prin colaborarea tuturor factorilor de ordine morală, politică, socială și economică, la organizarea apărării naționale, tinde să fie însăși națiunea-armată, se înțelege dela sine rolul covârșitor al comandamentului și al cadrelor de ofițeri specialiști.

Necesitățile de ordin tactic impun astăzi o descentralizare mai largă în atribuțiile comandamentului — scrie generalul francez Niessel —; iar acțiunea micilor unități nu mai poate fi legată de ordine formale și minuțioase, căci posibilitatea de a dirija *direct* o manevră, se oprește la un grad prea puțin ridicat al ierarhei tactice.

Manevrele de zilele trecute, au scos și ele în relief aceasta.

In ce privește apoi folosința unităților motorizate, s'a dovedit necesitatea de a dispune de o rețea de drumuri în stare permanentă bună. De obicei, în zona fixată pentru manevre, se execută lucrări cu câteva luni mai înainte de adunarea trupelor, spre a ușura mersul operațiunilor și a se asigura transporturile, serviciile de provizionare, de transmisiuni ș. a.

Deasemenea se iau și măsuri de ordin sanitar.

Bine înțeles, că populația din această zonă beneficiază de asemenea lucrări -- cum sunt, în deosebi cele privitoare la drumuri —; dar politica apărărei naționale și desvoltarea motorizării, impun să executăm într'un ritm mai rapid, planul de construcții și reparațiuni de șosele în toate părțile țării.

Dacă manevrele din partea de sud-est a Moldovei și din regiunea Dunării maritime, au fost, prin rezultatele ce le-a dat, instructive, atât pentru comandament, cât și pentru importanța capitală ce o prezintă organizarea modernă a armatei și înzestrarea ei cu materialul de care are nevoe.

CUM SE REPETĂ ISTORIA

OXO

Oficioasa „Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz", comentând deunăzi negocierile dintre Cehoslovacia și Ungaria scria că „s'a recunoscut pretutindeni necesitatea de a se ajunge la o soluție, care să cuprindă toate elementele de împăciuire și de stabilizare. In primul loc va trebui totdeauna să se respecte principiul etnic, care are întâietate asupra tuturor celorlalte împrejurări, iar considerațiile de ordin economic sau de comunicații trebue să rămână pe planul al doilea". Drept urmare a acestui principiu, continua nota oficioasă germană, delimitarea frontierei ungaro-slovace trebue să se facă pe temeiul regulelor, care au determinat fixarea frontierei germano-cehoslovace. Orice considerație secundară trebue să lase întâietate principiului autodeterminării. Numai așa se va putea ajunge la stabilirea unor hotare trainice, care să asigure pacea în Europa Centrală.

Iată un punct de vedere limpede și categoric, care exclude încă dela început pretențiile maghiare asupra Rusiei Subcarpatice, locuite de Ruteni, în imensa ei majoritate, precum și asupra unor regiuni din Slovacia, unde cererile Ungariei se întemeiază pe considerații strategice, feroviare sau economice.

Dreptul de autodeterminare, întemeiat pe criterii strict etnice, trebue deci să stea la temelia unei viitoare înțelegeri dintre Ungaria și Cehoslovacia. Nu este prima oară când cancelarul Hitler invoacă dreptul de liberă dispoziție ca argument fundamental al revizuirii. Alipirea Austriei, ca și anexarea regiunilor sudete au avut drept justificare principiul autodeterminării. Aplicat puternicului Reich, Cancelarul Hitler înțelege ca el să fie pus în vigoare și în alte cazuri identice, dar numai în limitele stricte ale criteriilor etnice.

Printr'o bizară repetare a istoriei, principiul proclamat în 1918 de Președintele Wilson pentru așezarea frontierelor Europei create de tratatele de pace este folosit astăzi pentru schimbarea aceloraș frontiere între Cehoslovacia și vecinii ei.

In punctul 3 al propunerilor din 12 Februarie 1918, complimentare la cele 14 puncte din Ianuarie 1918, care au avut o înrâurire atât de covârșitoare asupra redactării definitive a tratatelor de pace, președintele Wilson spunea: „Orice reglementare teritorială în legătură cu acest războiu trebue făcută în interesul și în beneficiul populațiunilor interesate și nu ca o parte a unei simple înțelegeri sau compromis între State rivale".

„Toate aspirațiunile naționale bine definite — continuă președintele Statelor-Unite în punctul 4 al aceloraș propuneri, — vor trebui să primească satisfacția cea mai deplină, care le poate fi acordată, fără să se introducă noi elemente sau să se menție vechile elemente de discordie sau antagonism susceptibile cu timpul de a pune în primejdie pacea Europei și prin urmare a lumei."

Nu este de sigur o simplă întâmplare că la douăzeci de ani de distanță, în 1918 și în 1938, aceleași principii îndreptățesc două politici deosebite, una a reprezentantului unei Mari Puteri democratice, alta a capului unui regim de autoritate și duc la rezultate atât de deosebite, în aceiași regiune a continentului și pentru frontierele aceluiași Stat.

Aceasta constitue dovada că spinoasa chestiune a minorităților naționale, așa cum se presintă ea în Europa Centrală, nu este de domeniul justiției absolute, ci al justiției relative și că criteriile acestei justiții rămân la 1938, ca și la 1918, considerațiile etnice, pe care se întemeiază dreptul de autodeterminare.

Iată de ce simțul de dreptate, chiar al celor care nu au interes direct, este jignit și interesul păcii, chiar pentru țările mai îndepărtate, este amenințat, atunci când Ungaria, ridică împotriva Slovaciei și Rusiei Subcarpatice, pretențiile exagerate, pe care nu le îndreptățește nici dreptul și morala internațională de eri, nici cele de azi.

In împrejurările actuale, când ideia națională și-a câștigat un loc suveran în raporturile dintre popoare și a devenit motorul politicii internaționale, par mai îndreptățite ca niciodată cuvintele din 1918 ale Președintelui Wilson: „Popoarele și provinciile nu trebue să facă obiectul târguelilor și să treacă din suveranitate în suveranitate, ca și când ar fi simple obiecte sau simpli pioni ai unui joc, chiar ai marelui joc, astăzi pentru totdeauna discreditat, al echilibrului forțelor."

Desi politica de echilibru a forțelor este azi mai în vigoare ca oricând, vechile cuvinte de demnitate națională din 1918, continuă să rămână adevărate. Ele slujesc și azi, deopotrivă dreptatea celor mici, ca și interesele celor puternici.

Solemnitatea dela Galați

Pe bordul vasului „Kogălnice anu" M. S. Regele a conferit „Serviciul onorific" celor 8 vase românești cari au împli nit 25 de ani în serviciul ar matei

Groaznică furtună pe Marea Neagră

Prăpădul dela Tașaul. — Naufragiul remorcherului „Julieta"

Constanța, 22 Oct.

Liniștită până acum două zile, Marea Neagră recunoscută ca cea mai furtunoasă și rea mare pentru navigatori, nu s'a desmințit.

Odată cu scăderea temperaturei, un vânt puternic, bătând dela est-nord-est, accentuat în deosebi dela ora 12 noaptea spre a ajunge în zori până la forța 7 și cu tendințe de creștere, a început să frământe marea.

Valuri foarte puternice au transformat întinderea apei într'o adevărată mare de spume albe. Ele se lovesc puternic de maluri sfărâmându-se cu un sgomot asurzitor. Digul Regele Carol, ce străjuește portul Constanța, este acoperit de valuri, cantități mari de apă fiind aruncate în incinta portului.

Din comunicările primite de agențiile maritime locale rezultă că furtuna a început mai întâi în marea Egee, cuprinzând apoi marea de Marmara și Bosforul și unindu-se abia azi noapte cu furtuna din Marea Neagră începută încă de ieri și care a evaluat dinspre Coasta rusească cuprinzând în cursul nopții de azi întreg litoralul românesc și cel bulgăresc până la intrarea în apele turcești.

PRAPADUL FURTUNEI LA TAȘAUL

Acolo unde însă furtuna a avut efecte mai grave, a fost la șantierul noului port Tașaul.

Draga „Saligny", care lucra la săparea fundului mării a fost ruptă din ancore de valuri și vânt și urcată pe uscat. Vasul se găsește în prezent într'o situație extrem de critică, la fel și echipajul de pe ea.

Remorcherul „Julieta" al direcției portului, care se află la fața locului, muncește din răsputeri spre a menține o situație mai favorabilă dragei.

O ȘALUPA A PORTULUI A PIERDUT UN PONTON PE CARE-L REMORCA

Azi noapte la ora 12 două șalandre (vase auxiliare ale drăgilor) au plecat dela Tașaul, unde situația lor era critică spre a se refugia în portul Constanța. Șalandrele au ajuns abia azi la ora 10.30 în port, iar una dintre ele, nr. 5, și-a pierdut în drum un ponton pe care-l remorca și care fiind rupt din lanțuri a fost târât de valuri într'o direcție necunoscută.

CUM A NAUFRAGIAT REMORCHERUL „JULIETA"

In fața portului în construcție, dela Tașul, un număr de 70 persoane, cari alcătuesc echipajul dragei „Saligny" sub comanda căpitanului Serculescu, așteaptă, din oră în oră, să fie salvate din furia valurilor deslănțuite cum nu s'a mai văzut.

Deplasat la fața locului spre a-mi da mai bine seama de situație, am trăit intensitatea primejdiei ce pândește pe cele 70 de suflete omenești.

Poziția dragei, foarte critică la un moment dat, s'a mai ameliorat din cauza vântului care a împins-o din ce în ce spre mal, deplasând-o din poziția inițială cu aproape doi kilometri spre Sud.

Naufragiul remorcherului „Julieta"

Nu se știe nimic de soarta echipajului

Furtuna deslănțuită la ora două noaptea, a surprins, în dreptul canalului în construcție dintre cele două diguri ale portului Tașaul draga „Saligny" și remorcherul „Julieta" al direcției portului.

Cum situația dragei „Saligny" devenise critică, în ajutorul ei a sosit remorcherul „Julieta", care a căutat să-i mențină poziția. Această intervenție i-a fost însă fatală remorcherului, de oarece valurile inundându-l, i-au pus motoarele în situația de a nu mai putea funcționa. Mai mult chiar, parâmele cu care era legat de vas, s'au rupt, iar vasul rămânând singur s'a scufundat sub ochii celor de pe mal și ai marinarilor de pe draga „Saligny", cam la 200 metri depărtare la nord de digul de sud.

Ceeace e îngrijorător și mai cu seamă că nu s'a putut face legătura cu draga „Saligny" spre a se afla vreo veste, e că nu se știe nimic de soarta marinarilor aflați pe remorcherul „Julieta".

OPERAȚIUNILE DE SALVARE

Tot timpul cât s'au petrecut aceste scene, de pe mal echipe de lucrători transformate în echipe de salvare, sub conducerea d-lor ingineri Ovid Cotovu, Rădulescu și alții au căutat să facă legătura între mal și draga „Saligny". Această legătură era necesară mai mult spre a se putea afla ceva despre marinarii de pe Julieta.

Deasemenea a mai sosit la fața locului d. c-dor Niculescu, ajutor de căpitan al portului Constanța.

S'au aruncat de pe mal rachete de care erau legate funii, niciuna însă nu a putut fi prinsă de cei de pe dragă.

La ora5 d. a. draga „Saligny" împinsă mereu de vânt trecuse de digul de Sud. Echipele de salvare s'au deplasat în direcția dragei.

*

In ultimul moment aflăm că d. căp. Cezar Vasilescu, din marina comercială, unul din cei mai destoinici și curajoși marinari români, s'a pus la dispoziția direcției portului spre a conlucra la salvarea marinarilor depe draga „Saligny".

D. Cezar Vasilescu a plecat la locul nenorocirii la ora 6.30.

(Continuare în pag. 2-a)

SCRISORI DIN ELVEȚIA

Care este situația economică a Elveției?

de SIRIUS

In ultimul timp s'au discutat mult în Elveția, diverse probleme economice, ca prețul pâinii, politica laptelui. Cu privire la aceasta din urmă, s'a găsit o soluție care constă în a se reduce cu o centimă prețul plătit producătorilor, majorându-se în acelaș timp, tot cu o centimă, prețul cerut consumatorilor. Asociația producătorilor de lapte, însărcinată să garanteze țăranilor prețul laptelui, ori care ar fi prețul produselor laptelui în străinătate, se bucură astfel de o margine suplimentară de două centime la litru, ceeace, — se speră, — va scuti confederația să mai acorde noui subzidii importante în acest scop.

Altă problemă preocupă din ce în ce mai mult opinia publică. E vorba de marele program guvernamental pentru întărirea apărării naționale și crearea de posibilități de muncă, măsuri pentru care s'a prevăzut o sumă de peste 400 milioane de franci. O comisie parlamentară pune în momentul acesta proectul la punct și examinează, în special, chestiunea finanțării lui. Criticile nu lipsesc: unii pretind că va trebui să se prevadă o sumă mai importantă pentru expansiunea comercială în străinătate, alții critică faptul că se ating, în acelaș proect, două domenii absolut diferite, și anume: apărarea națională și politica economică; alții iarăș, atacă finanțarea unei părți din măsurile prevăzute printr'un impozit asupra cifrei de afaceri a marilor magasine pe o perioadă de 16 ani și propun să se pue la contribuție și beneficiile realizate de banca națională a Elveției cu prilejul devalorizării francului. Acest ultim punct, agită opinia publică, de oarece se atinge aci o chestiune de principiu a politici monetare elveține. De aceea, banca națională va elabora un raport asupra acestei probleme care va îngădui Consiliului federal să ia poziție în această privință. Spre a se evita ca lucrările, foarte urgente, pentru întărirea apărării naționale să nu fie întârziate prin discuția asupra ansamblului problemei, Consiliul federal a aprobat un program parțial asupra lucrărilor celor mai importante, program care ar putea să fie adoptat cu urgență tără să fie supus votului poporului.

Acest program ar cuprinde o cheltuială de 70 milioane, 300 mii de franci, dintre care 15 milioane, 300 de mii pentru cheltuelile armatei, 10 milioane pentru pregătirea economică de război și 45 de milioane pen-

(Continuare în pag. 2-a)

Cei pe cari nu trebuie să-i uităm...

Ziarele sunt pline de isprăvile uimitoare ale jefuitorilor banului public. Numele lor, scrise cu literă vizibilă, — ca ale unor adevărați eroi, — umplu zilnic coloanele nesfârșite.

Conștiința trudei și a jertfelor cu cari a fost adunat banul public, face și mai simțită tardiva satisfacție născută din descoperirea vinovaților și din certitudinea pedepsirii lor. Fiindcă setea de dreptate, cu corolarul ei: nevoia sancțiunilor, — stă la temelia cugetului fiecăruia din noi.

Sancțiuni, da! Repede și fără crutare...

Dar alături de asemenea pirați, pentru cari nu se poate găsi cuvântul greu destul de tare, stă,— ca un contrast, — imensa și muta mulțime modestă a slujbașilor cinstiți, o lume despre care niciodată nu se vorbește și care se stinge înainte de a se fi știut că a existat...

Cu un simțimânt de foarte cuvenit respect, mă gândesc cu tristețe, la marea massă a slujitorilor publici de toate categoriile, — bieți oameni cu dureri multe și cu apăsătoare nevoi, — cari, în sărăcia lor, demn îndurată zi de zi, stau neclintiți la datorie...

Aceștia, mai ales azi, nu trebuiesc uitați!

Către voi, cuminți și devotați ostași ai ordinei și ai muncii, — oameni cari cu o minusculă leafă vă țineți copiii în școli, făcând din ei suflete, și vă hrăniți o familie jinduită după o mâncare bună, — către voi se 'ndreaptă, cu emoție, gândul nostru, cald și recunoscător.

Pentru voi, cuvântul nostru bun, trimis din toată inima!

Fiindcă, în cruntele ceasuri pe cari le trăim azi, voi reabilitați, cu exemplul vostru, o întreagă generație rușinos naufragiată sufletește... — *M. Negru*

M. S. Regele a participat la critica manevrelor

Galați, 22 Oct.

Astăseară, la ora 9, s'a făcut, la Galați, critica manevrelor.

Au luat parte: M. S. Regele, inspectorii generali și comandanții de corp de armată, directorul manevrelor, șeful Marelui Stat Major, generalii comandanți ai partidelor roșu și albastru, comandanții forțelor navele de Dunăre și de Mare, precum și comandanții marinei regale de război și toți ceilalți ofițeri generali.

Noua constituție cehoslovacă

Serviciul special al „Universului"

Praga, 22 (Radio-Central).— Din sursă bine informată se dau următoarele amănunte asupra nouei constituții cehoslovace, care a fost elaborată de comitetul de juriști în acest scop:

Actuala formă republicană a statului va fi menținută, funcția de președinte deasemenea.

Ue lângă guvernul central din Praga vor funcționa guvernele Slovaciei și Rusiei Subcarpatine. Fiecare din cele trei țări va avea Dieta ei. Aceste Diete se vor întruni în comun în cazuri excepționale, constituind Adunarea națională. Adunarea națională va fi compusă din 200 deputați: 140 pentru Boenia și Moravia, 50 pentru Slovacia și 10 pentru Rusia Subcarpatină. Senatul va fi menținut, dar va avea numai 24 de membri, câte opt de fiecare țară. El va avea menirea să corecteze anumite hotăriri ale Adunării Naționale, trimițând unele proecte de legi spre o nouă desbatere.

In ceeace privește sistemul electoral, se va desființa actualul scrutin pe listă, urmând să fie înlocuit prin scrutinul uninominal. Fiecare circumscripție electorală, care va avea 60—80.000 alegători, își va alege deputatul respectiv.

Stalin va deveni „șef al statului"

Londra, 22 (Tel. part.). — *„Daily Telegraph" comunică din sursă autorizată că, în curând, d-lui Stalin, care este astăzi unul din secretarii generali ai partidului comunist rus, i se va atribui titlul de „șef al statului". Ziarul citat afirmă că această reformă e socotită necesară de cercurile guvernamentale sovietice, din cauză că actualul șef al statului, d. Kalinin, nu se bucură de prestigiu în străinătate.*

NOUL ȘEF AL „G. P. U."-ULUI

Acelaș ziar anunță că succesorul lui Ejov, în postul de șef al „G. P. U."-ului, va fi Beria, un vechi tovarăș al lui Stalin, devenit cunoscut în legătură cu reprimarea sângeroasă a mișcării trotchiste din Caucazia.

Ejov, demis din postul de șef al G. P. U.-ului, își păstrează însă toate funcțiunile în partidul comunist.

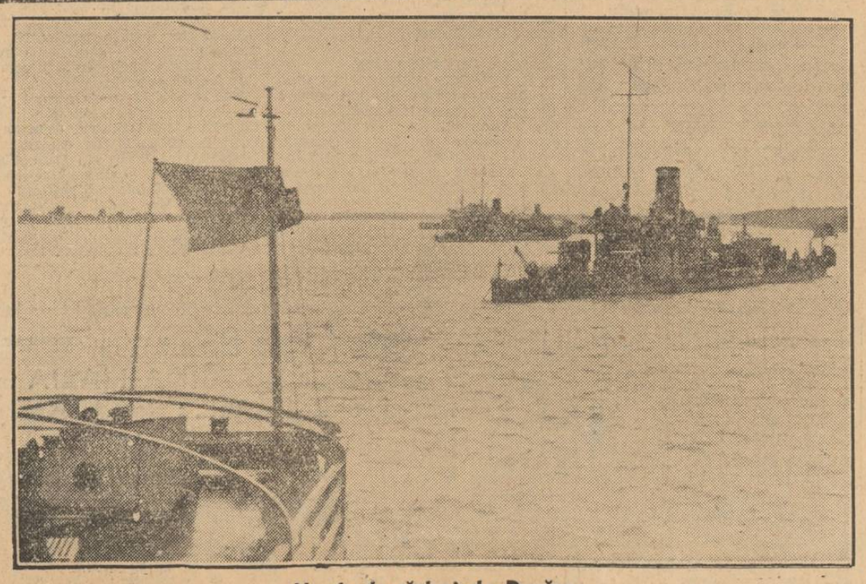

Vasele de război de Dunăre

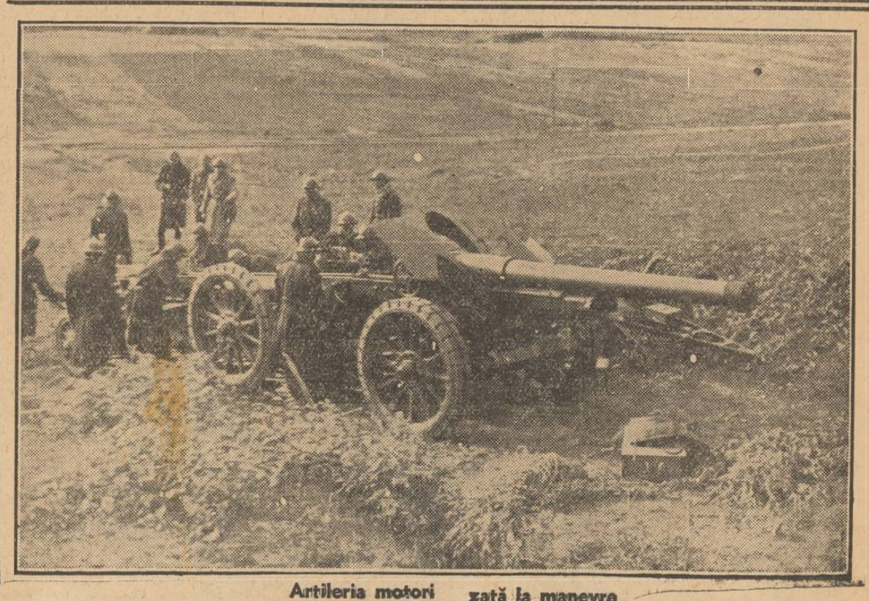

Artileria motorizată la manevre